

DØPT INN I VÅR LOKALE MENIGHET OG KRISTI VERDENSVIDE KIRKE - HVA BETYR DET I PRAKSIS? – EN REFLEKSJON OVER KIRKEMØTETS OPPFORDRING TIL Å VÆRE «LOKAL MENIGHET I EN VERDENSVID KIRKE

I denne artikkelen vil jeg i lys av min erfaring fra fagfeltet misjon innenfor kirken se på Kirkemøtets (KM) vedtak i saken KM 09/21 om *Den norske kirkes globale oppdrag*. Saken handler ikke utelukkende om misjon, men også om Den norske kirkes (Dnk) internasjonale engasjement som helhet, for eksempel Dnk sitt engasjement i økumenisk arbeid, avtaler og kontakt med søsterkirker. Fokus for denne artikkelen er imidlertid engasjementet for og arbeidet med misjonsoppdraget sett fra lokalmenighetens perspektiv. Jeg forholder meg følgelig primært til sakens første vedtakspunkt o *Lokal menighet i en verdensvid kirke*.

LARS E. KIELLAND, PREST OG MISJONSRAÅDGIVER I HAMAR BISPEDØMME
LK543@KIRKEN.NO

Til grunn for mine refleksjoner ligger blant annet det som alltid følger av saker hvor Kirkemøtet på ulike vis oppfordrer eller ber lokalmenighetene om noe. Fra oppfordring til virkeliggjøring krever et stykke arbeid. Uten dette arbeidet settes Kirkemøtets vedtak ikke ut i livet. Slik er virkeligheten vi lever i. I noen lokalmenigheter leses Kirkemøtevedtak med interesse, og oppfordringer tas til følge. Andre ganger kan vi i dialog med lokalmenigheter oppleve at Kirkemøtets vedtak er ukjent, samt at man ikke uten videre er med på at sentrale kirkepolitikere skal få prege det som skjer lokalt. På et område hvor myndighet også forvaltes lokalt, er det således ikke gitt at Kirkemøtets oppfordringer får de konsekvenser og prioriteringer Kirkemøtet ser for seg.

Artikkelen kan på bakgrunn av dette sees som et bidrag til å skape en bro mellom Kirkemøtets vedtak og Luthersk Kirketidendes lesere, og bærer således også i seg potensiale til å sette noen av Kirkemøtets ønsker ut i livet i lokalmenighetene. Jeg vil fra lokalmenighetens perspektiv løfte fram noe av det som er utfordrende, men samtidig peke på de mange mulighetene.

Utfordringer

Det er naturlig at arbeidet med misjon er fullt av utfordringer. Slik er det fordi misjon hviler på utvikling, endring og fornyelse. Bare ved å snakke ærlig om det som er utfordringene, kan vi møte dem med relevante tiltak.

Misjonsminner fra en svunnen tid?

Foreningsliv. Basar. Hjemmemøter. Bedehus. Enkelte steder beskriver kanskje dette fortsatt virksomhet i lokalsamfunnet. Mange steder assosieres ikke slik aktivitet med nåtid, men vekker gode minner i øvre aldersgrupper om en svunnen tid.

Det lokale misjonsengasjementet er i forandring og har vært det lenge fordi det har vært så sterkt knyttet til lekfolkets engasjement, foreningslivet og bedehusene. Vi vet at antallet misjonsforeninger og bedehus hadde et mye større omfang tidligere. I vår tid er antallet foreninger kraftig redusert, og antallet bedehus som står tomme, eller er solgt, er mange. Legg til at mange av organisasjonene hvor foreninger og bedehus var tilknyttet har hatt en tydelig opposisjon til flere teologiske spørsmål i Den norske kirke, er det ikke uten videre gitt at misjonsminnene fra tidligere tider kan overføres til et aktivt misjonsengasjement i Den norske kirkes ulike råd, ansatte og jevnt over blant kirkens medlemmer. Når dette er sagt, det er selvsagt flott at det også i dag finnes eksempler på det motsatte, at aktivitet og engasjement i lokalsamfunnet, med godt samspill mellom foreningsliv, bedehus og kirke, sammen danner grunnlag for misjonsvirksomhet.

Sentralisering av organisasjonene

Som en konsekvens av nedgang i medlemskap og foreningsvirksomhet, har mange organisasjoner blitt sentralisert. Ansatte har derigjennom blitt samlet på regionalt eller nasjonalt nivå. Dette utfordrer muligheten til lokal oppfølging. Reisevirksomhet er kostbar. Færre ansatte vil bety redusert mulighet til kontakt med lokalsamfunn og lokalmenigheter. Det blir også færre muligheter til nettverksbygging og uformell kontakt mellom ansatte i organisasjonene, frivillige og ansatte i Den norske kirke. Når vi ikke kjenner hverandre, lider samarbeidet og aktiviteten reduseres ytterligere.

Hvordan skal vi gi våre gaver?

Å sende bøssa rundt så medlemmene kunne gi var viktig i misjonsforeningene. Den samme bevegelsen med ofring av kontanter kjenner vi fra kirkegangen. Men vi kjenner også til utfordringen med ofring, ikke bare ofring til misjon men all ofring i gudstjenesten. Deltakerne bærer ikke kontanter. Lommeboka er nok med, men der er det bankkort. Mobilen er med, og der finnes Vipps. Tross dette går beløpene samlet inn ved gudstjeneste ned i mange av Den norske kirkes menigheter.

Misjonsavtalen i lokalmenigheten

For tiden gjør vi en kartlegging av menighetenes forhold til misjonsavtale i Hamar bispedømme. Arbeidet er ikke ferdig, men vi ser noen tendenser. Et tydelig flertall av menighetene har misjonsavtale. Hva betyr det i praksis? Lokalmenigheter har ofte et uklart forhold til avtalen, hvordan forankringen av oppfølgingsansvar, om det skal det gjøres av ansatte eller frivillige, og samarbeid med avtaleparten/organisasjonen. Enkelte menigheter har en sovende avtale som få, om noen, kjenner til. Andre steder har man avtale på papiret, men den er lite aktiv. Til tross for oppfordring fra sentralt hold i Den norske kirke, er det også enkelte menigheter som aktivt ikke ønsker misjonsavtale med ulike begrunnelser for dette.

Muligheter

Misjonsarbeid er å våge, å fornye og alltid se etter mulighetene. Nye arbeidsformer som også reflekterer lokalsamfunnets behov har vært et kjennetegn i misjonsarbeidet. Slik skapes en bro mellom ideen om å reise økonomi til misjonsarbeidet samtidig som arbeidet svarer på et lokalt behov – slik kvinneforeningene i sin tid tydelig gjorde. KM 09/21 har en rekke oppfordringer til menighetene. Utfordringen på hvert enkelt sted er å se nærmere på hva som er realistisk, ønskelig og mulig hos oss? Hvordan vil vi i vår menighet ta Kirkemøtets ulike oppfordringer til oss?

Neste steg for gjenbruksbutikkene?

Gjenbruksbutikk er et eksempel på en arbeidsform som møter et samfunnsmessig behov. Istedenfor å kaste gis det mulighet til å kjøpe brukt. Det er trolig et behov for flere gjenbruksbutikker. Hvordan få til økningen på en god måte? Kan lokalmenighetene involveres også formelt? Kunne en tenkt seg samarbeid mellom ulike organisasjoner for å få til gjenbruksbutikk på steder hvor den enkelte organisasjon blir for liten til å klare det på egenhånd?

Andre arbeidsformer?

Kontakten med lokalsamfunnet i all sin bredde, er noe av det som kjennetegner Den norske kirke. Vi er en bredt forankret folkekirke med åpenhet for ulike arbeidsformer. Denne identiteten bør kunne være grunnlag for dialog med misjonsorganisasjonene knyttet til hvilke arbeidsformer som i vår tid best møter og involverer mennesker til engasjement for evangeliet på hvert sted. Her er det bare kreativiteten som setter grenser! Likevel er det viktig å være tydelig på rammene for samarbeid. Formelt samarbeid mellom organisasjon og lokalmenighet betyr at menighetsrådet må involveres.

Gudstjenestelivet

Utvilsomt har arbeidet med misjonsvirksomhet gjennom nærmere 200 år gitt mye tilbake. Vi kjenner godt både bønner og salmer i gudstjenestelivet vårt som har røtter i andre deler av verden. Folk fra våre menigheter har reist på besøk og kommet inspirerte tilbake. Vi har hatt besøk hos oss av mennesker med annen bakgrunn og kultur, og svært ofte er dette synliggjort konkret gjennom deltakelse på gudstjenester. Her er mye mer å hente! Her gir i særgrad teknologien uante muligheter. Gjennom pandemien har vi fått verktøy til å ta teknologi mer aktivt i bruk. Digitale møter med mennesker i andre deler av verden er fullt mulig i mange tilfeller. Dette gjelder alt fra kontakt med ansatte, deltakelse på møter eller gudstjenester som gir oss anledning til å lytte, kommunisere og lære.

Særskilt om ofring og innsamling av midler

KM 09/21 løfter fram Kirkens Nødhjelps årlige fasteaksjon og peker også på ofringen ved gudstjenester julaften, som mange steder har tradisjon for å gå til Kirkens Nødhjelp. Som nevnt ovenfor er det en krevende situasjon tilknyttet ofring i gudstjenestene, ikke minst på grunn av at stadig færre bærer kontanter. Her må det tenkes nytt! Kanskje kunne det finnes rom for koordinerte aksjoner til beste for misjonsarbeidet? Flere av bispedømmene har de siste årene støttet aksjonen *Sammen som kirke i hele verden* med utgangspunkt i Agder bispedømme. Her må vi arbeide videre sammen, for å se om aksjonen kunne bli felles for hele landet. En kunne i tillegg tenke seg mer lokalt koordinerte aksjoner, mellom flere menigheter i prostiet, eller at man med utgangspunkt i lokalmenighetens misjonsavtale lager en festival eller innsamlingsuke lokalt som en årlig tradisjon. I Hamar bispedømme har vi for eksempel gjennom flere år hatt gleden av å være med i et bredt samarbeid under Det norske misjonsselskaps ledelse, synliggjort ved Sommerfestuka på Sjusjøen. Trolig er det rom for flere tilsvarende arrangementer andre steder.

Til videre arbeid

KM 09/21 om *Den norske kirkes globale oppdrag* inspirerer til videre arbeid i den enkelte menighet. Utvikling og eventuell fornyelse må i stor grad være et lokalt ansvar, men med støtte fra samarbeidspartnere. Saken bør havne på menighetsrådets bord i alle sokn. På denne måten kan både råd og ansatte bevisstgjøres i forhold til hvordan man tidligere har arbeidet, hvordan det arbeides i dag og hvordan framtidens arbeid skal være.

Det er også svært viktig at organisasjonene følger opp med god dialog med menighetene, særlig der hvor det er inngått misjonsavtale. Ta de digitale møtemulighetene i bruk!

Bispedømmekontorenes rolle blir å inspirere, koordinere og bidra til kontakt. Misjonsrådgivere er nettverksbyggere, informasjonsspredere og inspiratorer med sikte på godt samarbeid mellom organisasjoner og menigheter.